

Suositus kuntien varautumisesta normaaliolojen drooniuhka-tilanteessa

Yleistä

Valmiuslain (1552/2011) 12 §:ssä säädetään yleisestä varautumisvelvollisuudesta. Valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien, kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Pelastuslain (379/2011) 14 §:ssä säädetään omatoimisen varautumisen velvollisuuksista rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan osalta, mutta se koskee myös muualla kuin rakennuksessa tapahtuvaa toimintaa. Kunnan johto vastaa viime kädessä siitä, että kuntaorganisaatiossa on varauduttu riittävällä tavalla erilaisiin häiriötilanteisiin ja huolehdittu siitä, että palvelut voidaan tuottaa lain edellyttämällä tavalla kaikissa olosuhteissa. Kuntien varautumisvelvollisuuteen liittyen kuntalain (410/2015) 90 §:n 3 momentissa säädetään, että hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelyistä sekä valtuuston toiminnasta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Lisäksi varautuminen on osa kuntien kuntalaissa säädettyä riskienhallintaa. Kuntia koskevia tarkempia varautumisvelvoitteita on säädetty kuntien palveluita koskevassa toimialakohtaisessa erityislainsäädännössä.

Droonien aiheuttaman uhkan lisäksi kuntien tulisi varautua myös muihin nopeaa ja lyhytkestoista suojautumista vaativiin uhkiin, kuten esimerkiksi myrskyihin, suuriin tulipaloihin ja kemikaalionnettomuuksiin. Kansallisessa riskiarviossa ja alueellisissa riskiarvioissa on kuvattu uhkamallit, jotka luovat perustan myös kuntien varautumiselle.

<https://intermin.fi/pelastustoimi/varautuminen/kansallinen-riskiarvio>

Suositukset kunnille

Yleinen tiedottaminen kunnissa

Kuntien tulisi kannustaa kuntien asukkaita ja yhteisöjä perehtymään sisäministeriön ohjeisiin mahdollisesta drooniuhasta. [Drooniuhka](#) | [Pelastustoimi](#)

Kunnat voisivat myös valitsemallaan tavalla muistuttaa asukkaita 112 Suomi -sovelluksen lataamisesta, Suomi.fi -verkkosivun varautumisoppaaseen tutustumisesta, ja korostamaan omatoimisen varautumisen tärkeyttä, mm. 72 tuntia -mallin mukaisesti. Lisäksi asukkaiden lisäksi kohderyhmänä voisivat olla taloyhtiöt ja muut kiinteistöjen omistajat.

Valmiussuunnitelmien päivittäminen

Jokaisen kunnan tulisi päivittää suunnitelmansa ainakin kolmeen eri drooniuhka-tilanteeseen. Miten toimitaan, kun

- vaaratiedote annetaan ennen palveluiden käynnistymistä
- vaaratiedote annetaan palveluiden ollessa käynnissä
- vaaratiedote annetaan palveluiden ollessa sulkeutumassa

Päätöksenteko ja vastuukysymykset kunnan omassa toiminnassa on suositeltavaa tarkastaa. Tämä voi vaatia myös hallintosäännön päivittämistä. Esim. kenellä on oikeus sulkea palvelutoiminta pakottavasta syystä (lyhytaikainen turvallisuutta vaarantava tilanne).

Tilanteen johtaminen olisi syytä olla selkeää. Häiriötilanteita tapahtuu myös virka-ajan ulkopuolella. Tähän tulisi varautua johtamis- ja valmiusjärjestelyissä.

Kunnan palvelun kriittisyyttä arvioitaessa voi hyödyntää tarkastelua, millaisia vaikutuksia toiminnan/palvelun normaalin toiminnan estymisestä nopeasti ilmentyvistä ja lyhytkestoisista tilanteista aiheutuisi.

Viestintä

Vaaratiedotteen tasot ja varautuminen

Väestön varoittaminen ilmasta uhkaavasta vaarasta kuuluu pelastusviranomaiselle. Ilmavaarasta varoittamisen toimintamalli on suunniteltu sisäministeriön johdolla yhteistyössä Ilmavoimien kanssa. Pelastusviranomaiset voivat tiedottaa tai varoittaa ihmisiä kolmella eri tavalla:

1. Viranomaistiedote

Viranomaistiedotteella annetaan ihmisille tärkeää tietoa esimerkiksi häiriöstä, poikkeamista tai turvallisuuteen liittyvistä puutteista. Viranomaistiedote voi sisältää toimintaohjeita tai tietoa, jonka tarkoituksena on lisätä ihmisten tietoisuutta tilanteesta ja parantaa turvallisuutta.

Viranomaistiedotteen antamisen kanavia ovat esimerkiksi 112 Suomi -sovelluksen Tiedotteet-kanava, viranomaisten viralliset Internet-sivut sekä viranomaisten sosiaalisen median kanavat.

2. Vaaratiedote

Vaaratiedote on toimivaltaisen viranomaisen antama tiedote, jonka tarkoitus on varoittaa vaarallisesta tapahtumasta ja jolla annetaan toimintaohjeita. (Laki vaaratiedotteesta 466/2012 2§)

Vaaratiedotteen antamisen virallisia kanavia ovat 112 Suomi -sovellus, radio, televisio sekä teksti-tv:n sivu 112. Viranomainen voi jakaa halutessaan vaaratiedotetta myös viranomaisen virallisilla Internet-sivuilla sekä sosiaalisen median kanavissa. Vaaratiedotteen välittäminen virallisiin kanaviin perustuu lainsäädäntöön.

3. Vaaratiedote sekä väestöhälyttimien kautta annettava yleinen vaaramerkki

Pelastusviranomainen voi tehostaa vaaratiedotetta antamalla vaara-alueelle väestöhälyttimien kautta yleisen vaaramerkin. Yleisen vaaramerkin yleisohje on hakeutua sisälle tai pysyä sisällä, sulkea ilmanvaihto ja kuunnella radiota. Yleinen vaaramerkki voidaan soittaa alueelle myös ennen vaaratiedotteen antamista.

Edellä kuvatun mukaisesti kaikki viranomaiset voivat antaa viranomaistiedotteita. Vaaratiedotteesta annetun lain (466/2012) 3 §:ssä määritellään ne toimivaltaiset viranomaiset, joilla on oikeus antaa vaaratiedote. Yleisen vaaramerkin antamisesta väestöhälyttimien kautta päättää sisäministeriön tai hyvinvointialueen pelastusviranomainen.

Sisäministeriön pelastusviranomainen tekee päätöksen vaaratiedotteen antamisesta ilmasta uhkaavasta vaarasta tilanteissa Ilmavoimilta saadun uhka-arvion perusteella. Ilmasta uhkaavasta vaarasta kuten harhautuneiden droonien tilanteissa väestöä voidaan varoittaa vaaratiedotteella sekä tehostaa varoittamista vaara-alueelle soitettavalla yleisellä vaaramerkillä.

Taajama-alueilla sijaitsee väestöhälyttimiä. Väestöhälytyn on pelastusviranomaisten käyttämä ääneen perustuva varoituslaite, jolla annetaan yleinen vaaramerkki. Yleinen vaaramerkki on yhden minuutin mittainen nouseva ja laskeva ääni, joka varoittaa ulkona liikkuvia välittömästä vaarasta. Se on tarkoitettu erityisesti ulkona liikkuvien ihmisten varoittamiseen.

Yleisen vaaramerkin soidessa ihmisten tulee siirtyä sisätiloihin ja noudattaa viranomaisten ohjeita. Vaaramerkin yhteydessä annetaan aina myös vaaratiedote.

Kun vaara on ohi, väestöhälytyn kertoo siitä minuutin mittaisella tasaisella vaara ohi - äänimerkillä.

Väestöhälyttimiä testataan joka kuun ensimmäisenä arkimaanantaina klo 12. Testausääni on 7 sekuntia kestävä tasainen ääni.

Kunnan tulisi laatia toimintamallit tilanteeseen, jossa vaaratiedote on annettu kunnan alueelle (edellä oleva kohta 2.).

Tieto kuntiin

Sisäministeriön pelastusosasto ja valtiovarainministeriön kunta- ja alueosasto ovat antaneet suosituksen pelastuslaitosten sopimusperustaisista yhteistyöjärjestelyistä häiriötilanteisiin liittyvässä tiedonvaihdossa (VN/16420/2026-SM-2). Kuntien ja hyvinvointialueiden sopimisesta on säädetty laissa hyvinvointialueista (611/2021, 14 §).

Lähes kaikilla hyvinvointialueilla on sovittu pelastuslaitosten kanssa tiedonvaihtoon liittyvistä järjestelyistä liittyen kuntien tiedonsaantiin. Hyvinvointialueen pelastusviranomaiset voivat

tarvittaessa tiedottaa, informoida tai hälyttää kuntien ylintä johtoa käyttäen perinteisiä viestintävälineitä, VIRVE-puhelinta tai mobiilisovelluspohjaisia hälytys- ja viestintäjärjestelmiä sen mukaan, miten menettelyistä on mahdollisesti sovittu kuntien ja hyvinvointialueen pelastusviranomaisen välillä.

Kuntien on suositeltavaa nimetä vähintään kaksi yhteyshenkilöä tiedon välittämiseksi.

Kunnat voivat halutessaan tehdä yhteistyötä viestien vastaanottamisen suhteen.

Kuntien toiminta

Kuntien valmiussuunnitelmiin tulisi määrittää tiedonkulku organisaation sisällä, konsernille, asiakkaille, palveluntuottajille sekä muille alueen toimijoille. Myös eri kielillä tiedottaminen tulisi huomioida kunnan väestöpohjasta riippuen.

Tiedonkulkuun liittyvien menettelyjen lisäksi viestintä kokonaisuudessaan olisi tarpeellista kuvata kunnan valmiussuunnittelussa vaaratiedotteiden tullessa, tilanteen ollessa päällä ja vaaran poistuessa.

Kuntien olisi syytä varmistaa, että alueelle annettavasta vaaratiedotteesta tieto tavoittaa tarvittavat henkilöt vähintään kuntakonsernissa. 112 Suomi -sovellus tulisi ladata kaikkiin kuntaorganisaation puhelimiin.

Kuntien varautumiseen liittyvät suunnitelmat ovat monelta osin salassa pidettäviä, mutta soveltuvilta osin myös salassa pidettävää tietoa tulisi jakaa niitä tietoja tarvitseville huomioiden salassa pidettävän tiedon käsittelyvaatimukset.

Kuntien viestinnässä on huomioitava, että kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille, ja digitaaliset sisällöt on toteutettava saavutettavasti siten, että jokaisella on yhdenvertainen mahdollisuus käyttää palveluja. Viestintää suunniteltaessa on lisäksi arvioitava, miten se tavoittaa eri väestöryhmät, kuten ikääntyneet, lapset ja nuoret, vammaiset henkilöt, eri kieliryhmät, digitaalisia palveluja vähän käyttävät sekä kunnassa tilapäisesti oleskelevat, ja tarvittaessa käytettävä useita kanavia ja selkeää, ymmärrettävää kieltä.

Palvelutoiminnan järjestäminen

Mitkä palvelut tuotetaan kaikissa olosuhteissa ja mitkä voidaan sulkea?

Kriittisten palveluiden määrittely ja siitä seuraava toiminta

Kunnan tulisi määritellä

- mitkä ovat yhteiskunnan kannalta kriittisiä palveluita?
- ketkä tekevät kriittistä työtä?
- onko sopimusten kautta olevat palvelut kriittisiä?

Työntekijöiden tulisi tietää, tekevätkö he kriittistä työtä ja mitkä ovat heitä koskettavat toimintaohjeet missäkin tilanteessa.

Ostopalvelusopimukset olisi tärkeä päivittää ko. tilanteet huomioiden.

Kuntien tulisi laatia kriittisten palveluiden järjestämissuunnitelma. Päivystävät palveluyksiköt olisi syytä määritellä.

On myös syytä huomioida, että eri tilanteissa eri henkilöstöryhmien työ saattaa muodostua kriittiseksi.

Erillisiä ohjeita koskien sivistyspalveluita

Kuntien ja muiden varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjien velvollisuutena on järjestää kasvatusta ja opetusta myös poikkeuksellisissa ja ennalta arvaamattomissa tilanteissa. Kunta on velvollinen järjestämään varhaiskasvatusta. Voimassa olevan lain mukaan varhaiskasvatusta ei voida keskeyttää. Perusopetuslain 23 §:n 3 momentin mukaisesti esi- ja perusopetus voidaan kuitenkin pakottavasta syystä keskeyttää opetuksen järjestäjän päätöksellä.

Lapsia, oppilaita, opiskelijoita ja huoltajia on tärkeää tiedottaa vaaratiedotteesta ja sen vaikutuksesta varhaiskasvatukseen, koulujen ja oppilaitosten työpäivään sekä työelämässä oppimisen järjestelyihin. Tiedottamisessa on hyvä kertoa, miten vaaratiedotteen aikana varhaiskasvatuksen toimipaikoissa, koulussa tai oppilaitoksessa toimitaan. Jos vaaratiedote annetaan yöllä tai ennen varhaiskasvatus-, koulu- tai opiskelupäivän alkamista, lähtökohtana on, että sitä noudatettaisiin ja lapset, oppilaat ja opiskelijat jäävät kotiin. Yhteiskunnan toiminnan kannalta osa työntekijöistä saattaa joutua siirtymään töihin vaaratiedotteesta huolimatta, millä voi olla vaikutusta varhaiskasvatuksen järjestämiseen.

Kuntien tulisi huolehtia siitä, että lapset, oppilaat ja opiskelijat pääsevät sisätiloihin, mikäli he joka tapauksessa saapuvat paikalle, vaikka olisi tehty linjaus, että palvelua ei ole tarjolla.

Kuntia pyydetään toimimaan yhteistyössä muiden alueella toimivien toiminnan järjestäjien kanssa (yksityiset varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjät).

Opetushallituksen yksityiskohtaisemmat tukimateriaalit julkaistaan mahdollisimman pian viraston verkkosivuilla. Opetushallitus tiedottaa valmistumisesta kuntia.

Kuntia koskeva kiinteistön omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan vastuu

Pelastussuunnitelma on lakisääteisesti (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 1 §) laadittava mm. asuinrakennuksiin, joissa on vähintään kolme asuinhuoneistoa, hoitolaitoksiin, oppilaitoksiin, päiväkoteihin, majoitusliikkeisiin ja erilaisiin kokoontumispaikkoihin. Ja kauppakeskuksiin ja myymälöihin, ravintoloihin, teollisuusrakennuksiin, työpaikkatiloihin, joissa pinta-ala tai henkilömäärä ei ole vähäinen. Pelastussuunnitelman laatimisesta vastaa rakennuksen tai kohteen haltija.

Pelastussuunnitelman osaksi tulee laatia riskiarvio, jonka tulisi sisältää myös droonien aiheuttama riski sekä toimintaohje drooniuhkatilanteeseen.

Pelastussuunnitelman laadinnasta on saatavilla ohje *Pelastussuunnitelma: Yleisopas* osoitteessa <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-659-1>

Lisäksi pelastuslain (379/2011, 14 §) mukaan omatoimisen varautumisen velvoitteet koskevat kaikkia rakennuksia ja toiminnanharjoittajia, vaikka pelastussuunnitelman laatimisvelvoite ei koske kaikkia rakennuksia.

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan

1. ehkäistävä tulipalojen syttymistä ja muiden vaaratilanteiden syntymistä;
2. varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa;
3. varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät;
4. ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi (Pelastuslaki 379/2011).

Kriittinen infra

Kriittisellä infrastruktuurilla tarkoitetaan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseksi välttämättömiä perusrakenteita, palveluita ja järjestelmiä. Jos nämä toiminnot häiriintyvät tai tuhoutuvat, seuraukset ovat vakavia koko yhteiskunnan toiminnalle, taloudelle tai kansalaisten turvallisuudelle.

Palvelun kriittisyys voi vaihdella paikallisten olosuhteiden, vuodenaikojen tai tilanteen kehittymisen mukaan. Palvelun järjestämistapa puolestaan vaikuttaa sen hallintaan ja toteutukseen.

Kuntien tulisi arvioida myös infrastruktuurin toiminnot osana muita kriittisiä palveluja ja niiden tuottamisen edellytyksiä.

Valmiuden johtamista kunnassa

Kunnilla valmiuslain mukaisesti on oltava valmiussuunnitelma, jossa olisi tärkeää huomioida myös seuraavat kokonaisuudet

- Kunnan oman valmiusryhmän kokoonpano ja sen toiminta.
- Tilanteen johtaminen ja tiedon kulku.
- Ohjeistus konserniyhtiöille.
- Yhteistyötarve kunnan yritysten ja muiden kunnassa toimivien tahojen kanssa.

Liikennejärjestelyt

Kunnan järjestämien liikennepalveluiden (ostopalveluiden) osalta on huomioitava, mitä edellä on palveluiden järjestämisen osalta todettu. Tarvittaessa sopimuksia on päivitettävä ja/tai palveluntarjoajia tarkemmin ohjeistettava. Esimerkkinä oheen on liitetty Liikenne- ja viestintäviraston (Traficom) omille tilausliikenteen harjoittajille antama ohjeistus.

Liikennöitsijöiden on ohjeistettava omaa henkilöstöään esimerkiksi siitä, milloin kuljetukset ajetaan/jätetään ajamatta, ja miten asiakkaista huolehditaan tilanteessa, jossa kuljetus keskeytyy kesken matkan tai asiakkaat odottavat pysäkeillä kuljetusta. Ohjeistuksessa on

erityisesti huomioitava lapset ja liikuntarajoitteiset matkustajat, joilla voi olla tavanomaista suurempia haasteita kuljetuspalvelun häiriöissä.

Henkilöstöasiat

Turvalliset työolosuhteet tulisi varmistaa kaikissa olosuhteissa.

Kunnan olisi syytä varmistaa, että tieto kriittisistä vastuista on henkilöstölle tiedossa.

Vakuutusten kattavuus tulisi varmistaa myös ko. tilanteessa.

Alueellinen yhteistyö

Kuntien kannattaisi kuvata alueellinen yhteistyötarve eri toimijoiden kanssa. Voisi olla tarkoituksen mukaista, että vierekkäisissä kunnissa tehtäisiin myös yhteisiä linjauksia samassa uhkatilanteessa.

Alueellisilla yhteistyön verkostoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä mm.

- Lupa- ja valvontaviraston asettamia varautumisen yhteistyöalueen (YTA-alue) valmiustoimikuntia
- Hyvinvointialueen asettamia
 - Väestönsuojelun yhteistyöryhmiä
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen alueellisia yhteistyöryhmiä
 - Maakunnallisia varautumisen yhteistyöverkostoja

Ennakoiva yhteistyö alueen pelastustoimen kanssa on suotavaa.

Maakunnallisissa varautumisen rakenteissa olisi hyödyllistä käsitellä alueen droonivarautumista ja yhteensovittaa toimintaohjeita, vaikka maakunnallinen varautumisen rakenne ei nykyisellään ole rakenteena lakisääteinen. Yhteensovittamista voidaan tukea hyödyntämällä hyvinvointialueen pelastustoimen asettamaa väestönsuojelun yhteistyöryhmää, jossa ovat mukana myös alueen kunnat, ja jonka tehtävänä on sovittaa yhteen väestönsuojelutehtäviin varautumista ja suunnitelmia; tätä kautta drooniuhkkaan liittyviä suojautumis-, varoittamis-, palvelujen jatkuvuus- ja kuntalaisviestinnän käytäntöjä voidaan käsitellä alueellisesti yhdenmukaisella tavalla.

Ennakoiva yhteistyö alueen hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystalveluiden sekä pelastustoimen kanssa olisi suotavaa.

Asiakas- ja kansalaistiedottaminen ennen vaaratilannetta

Kuntien olisi hyvä tiedottaa jo ennen varsinaista vaaratilannetta omista suunnitelmastaan ja siitä, miten tiedotetaan, mistä eri asiakasryhmät saavat tietoa sekä miten heidän tulisi toimia myös ko. tilanteessa.

Harjoitukset

Drooniuhkatilannetta olisi syytä harjoitella kunnissa ja siten varmistaa riittävä tiedon kulku ja osaaminen tilanteessa jokaisella tasolla.

Hyödyllisiä linkkejä

Kuntaliiton ohje vaaratilanteiden vaikutuksista toimintaan löytyy Kuntaliiton verkkosivuilta.

<https://www.kuntaliitto.fi/yhdyskunnat-ja-ymparisto/kuntien-varautuminen-ja-turvallisuus>

Varautumisopas: Ohjeet häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumiseen - Suomi.fi

Juha Majanen
Valtiosihteeri kansliapäällikkönä
Valtiovarainministeriö

Matti Sarasmaa
Kansliapäällikkö
Sisäministeriö

Jussi Virsunen
Osastopäällikkö, ylijhtaja
Valtiovarainministeriö

Kimmo Kohvakka
Pelastusylijohtaja
Sisäministeriö

Liite	Liikenne- ja viestintäviraston (Traficom) omille tilausliikenteen harjoittajille antama ohjeistus
Jakelu	Kunnat
Tiedoksi	Ministeriöt Huoltovarmuuskeskus Lupa- ja valvontavirasto Suomen Kuntaliitto ry.

VN/17542/2026-VM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Virsunen Jussi 913636982

2026-06-04

KOHVAKKA KIMMO 91260243T

2026-06-04

Majanen Juha 91366758S

2026-06-04

Sarasmaa Matti 91347171X

2026-06-04